

“UKRAINIAN LABOR NEWS”

Published semi-weekly by the Ukrainian Labor News Ass'n cor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man.

Subscription per year \$4.00 Telephone: St. John 1465.

“УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ”

часопис для робочого люду — виходить два рази на тиждень: В СЕРЕДУ І СУБОТУ.

Видає Стіваришене “Українських Робітничих Вістей”. Передплата на рік \$4.00

Адреса: UKRAINIAN LABOR NEWS cor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man., Canada.

Непоміщення в газеті рукописів не зберігає, а тільки доповідає про них, зазначаючи, що бажано зворотити рукопис на випадок її непоміщення та залучити поштову марку на її пересилку.

Сидять в Празі і ждуть погоди.

У віденській чорносотенній газеті “Воля України”, а за нею і в інших її подібних укр. газетах появилася була вістка, що проф. М. Грушевський записався за границю з рамені правительств Радянської України “високу посаду”.

З приводу сего Грушевський містить у львівській “Впереді” з 3. листопада лист, в котрім заперече правдивість сей вістки. Для нас це є важним то, що він заперече, але важне є — як він заперече.

Грушевський, як відомо, висмігував з України за границю ще підчас “великого переселення” з України “ученої” інтелігенції до “культурної” Європи. Від того часу він стало вертатися між ріжкими “делегациями”, засновуючи поза границю України якісь “українські соціологічні інститути” та дописуючи час від часу до української преси в Америці і Канаді без ріжких її політичного “віроповідання”.

Після сего виглядало-б, що Грушевський є чоловік безпартійний і для него не робить ріжницю, чи його стаття буде поміщена в католицькій “Америці” чи в якійсь іншій часописі. Однак так воно не є. Грушевський є членом політичної партії, та ще не якоїбудь, а партії соціалістів-революціонерів, яка “стоїть на радянській платформі”.

В своїм листі до “Впереді” Грушевський каже: “приступив я до сей партії в часах її найтяжчого упадку, в 1919 р., щоби змогти послужити її реорганізації і ідеологічному піднесенню і трудно мені відійти від неї поки вона зостаєся під тяжкою нагіркою і не може стати на ноги”.

А вийти йому з тої окаянної на ноги партії предложило українське радянське правительтво через своїх представників за границю, каже Грушевський, закликаючи його на Україну до культурної, наукової праці. Для такої праці на Україні є тепер широке поле. Про се свідчить стаття д-ра Сисака, про діяльність і наукову працю Академії Наук в Києві, яку ми помістили в недавнім числі нашої газети. В Академії Наук працюють тепер ріжкі “розстріляні” большевиками укр. професори.

Але Грушевський їхати на Україну не може. Не тому не може, що вважає таку працю там неможливою, ні. Він каже, що:

“Був я і тепер зостаюся при тому переконанні, що в інтересах українського народу українське громадянство, без ріжких поглядів, повинно віддати свої сили культурному будівництву в рамках української радянської республіки, запобігуючи живим змістом її рами прокламованої української самостійності”.

Щож перешкадає Грушевському їхати на Україну? Йому перешкадають їхати розбиті, догниваючі рами безнової партії соц.-революціонерів. Грушевський не тільки відмовляється їхати на Україну, але він через рами своєї партії відмовився навіть від пропозиції українського радянського правительств “заняти ся організацією міжнародної помочі України, з мандатом Укр. Червоного Хреста”. “Пропонувано мені також — каже він — стати на чолі науково-редакційної колегії, що мала зайняти ся видаваням і закупком книг і шкільних приладів для шкільного і позашкільного вжитку укр.-рад. республіки. В обох справах я дав свою принципіальну згоду, але...”

Отже, зостаючись “при тому переконанні, що українське громадянство повинно віддати свої сили культурному будівництву в рамках української радянської республіки” і не маючи нічого проти запропонованої йому роботи принципіально, Грушевський відмовляється ся від тої роботи і за партійного “але”, відмовляється ся від тої роботи і за тактики своєї спараліжованої партії, яку він ще від 1919 ставив безуспішно на ноги. Мало того. Він ще старався в той параліж своєї партії занести в здорові ряди Комуністичної Партії України, ставлячи її як усильє, в заплату за свою культурну і наукову працю для “українського громадянства”, “як найтісніше зв’язати ся” з ріжкими спараліжованими партіями типу соц.-революціонерів.

Від такої контрпропозиції Грушевського і його товаришів українське радянське правительтво, розумієть ся, відмовилося, не бажаючи “в’язати ся” з тими, яких ще вчора сунуло за їх руководчю роллю в повстаннях проти радянського правительств (процес Голубовича і інших с.-р. в Харкові).

Радянське правительтво кинце до роботи на просвітнім допі всіх тих, хто хоче щиро працювати для добра пролетарської культури, для добра працюючих мас України. Тепер в Київській Академії Наук працюють ріжкі професори, навіть такі як Сергій Ефремов, якого кілька разів розстрілювала чорносотенна преса, який підчас окупації Києва польськими білогвардійцями вніс оклик на банду з польськими панями: “Нехай живе Польща!” А нині він працює в Академії Наук. Грушевський на таку роботу згодити ся не може. Тоді, коли на Україні брак наукових сил, коли брак літератури, шкільних підручників, коли там отирається ся перед бажаними щиро працюючими широке поле діяльності в сім напрямі, то Грушевський, сидючи в Празі, високопарно заявляє: “Я зостаю ся за кордоном і продовжую свою діяльність лише як член закордонної делегації (!?) українських соц.-революціонерів і організатор українського Соціологічного Інститута, не виконуючи ніяких інших доручень”.

А всім тим, “хто відкладає боротьбу з правлячими кругами укр. радянської республіки” Грушевський радить “узброїти ся терпеливістю і віддати справу єдиному посередникові — часовні”, бо для культурно-наукової праці в рамках укр. радянської республіки “справа ще не дозріла”.

Отже сиди, старий, кола моря і жди погоди. З одної сторони Грушевський не тільки сам принципіально нічого не має проти культурної праці в рамках укр. радянської республіки, але закликає до тої праці “українське громадянство”, а з другої — йому стоїть на дорозі тактика спараліжованої партії і... “справа ще не дозріла”. Своєю занятою позицією — “узброїти ся терпеливістю і віддати справу часовні” — Грушевський нагадує нам єзопівського “філософуючого” оса, що будучи дуже говірливий, стовп між двома стійками сі-

на, але не їв, бо не знав, в котрім стійку сіно смачніше. Так він стояв, думає, аж поки не околів з голоду.

Грушевський, також стоїть: між предложенією культурно-наукової праці на Україні і тактикою своєї спараліжованої партії, яку він три роки вже ставить на ноги, а вона проте не може навіть рачкувати. Стоїть сам та ще другим радить “узброїти ся терпеливістю і віддати справу єдиному посередникові — часовні”.

Справді варто, щоби “глубокомудренні” українські соціал-революціонери пригадали собі історію єзопівського оса. Волинськ.

МАРТІ, ЧУПРИНКА І ЛОЗИНСЬКИЙ.

В жерзиситській “Свободі” з 19. листопада є поміщена стаття Лозинського п. н. “Розстріляні чи не розстріляні”, написана з приводу розстріляного чорною сотнею “розстріляного” большевиками поета Чупринки.

Не хочеть ся тут розписувати ся про той галас, плач, віски, поезії, молебні і прокляття, якими була переповнена чорносотенна преса з приводу того “розстріляного”, бо як відомо, Чупринка жє на славу петлюрівського бандитизму. Але треба бути дійсно анархо-бандитом, щоби дійти до такого глуму, до якого дійшов Лозинський, порівнюючи історію чупринкияди з історією французького матроса Марті.

Чупринка, активний провідник бандитизму, організує куркулів і розстрілює бідних українських селян і робітників на Україні, а Марті, французький матрос, відмовляється ся в 1919 році розстрілювати в Одесі українських і російських робітників, смерть котрих потрібна була французькій буржуазії. І за невиконання розказу французької буржуазії французький суд карає Марті двайцятьма роками тюрми, а виборці Парижа вибирають його до міської ради.

Отже, щоби підняти перед “українським громадянством” заслуги Чупринки, Лозинський порівнює Чупринку до Марті, порівнює того, що підіймає брата на брата, з тим, що відмовив ся брати в люди щоби чужої нації (але своєї класи).

Може дехто скаже (а чорносотенна преса напевно), що большевики “розстріляли” Чупринку тільки тому, що він український поет і як поет — не мав нічого спільного з бандитизмом. Таке, розумієть ся, вже писало ся, але писало ся про Чупринку і дещо іншого.

Клим Поліщук, відомий український письменник і особистий приятель Чупринки, помітив в віденській “Волі України” дозву запукиючи ступню по Чупринці в котрій пишє, що Чупринка був арештований ще в 1919 році, як організатор т. зв. Гоголівського повстання. Він був провідником броварських повстанців в літі 1919 року. “Дві неділі змагав ся він у Броварських лісах з трома комуністичними полками”, — пише Поліщук. Мало того, той самий Чупринка прислав з ліса до Києва свого посланця з листом до Поліщука і кликав його до себе. Але Поліщук не пішов, бо він редагував тоді в Києві відомий “Відділу Мистецтв Наркомпроса” — “Мистецтво”, тобто служив радянській владі.

Лозинський, порівнюючи в своїй статі вчинок Марті з вчинок Чупринки, виводить таку анархо-філософію: “Чупринка і Марті... Прихильники Марті могли через вибори заманіфестувати свою прихильність до нього, бо в Франції все таки є якась свобода слова, свобода вибору навіть для партій, які рішучо поборюють буржуазний лад Франції.

Прихильники Чупринки не можуть сього зробити, бо на Радянській Україні навіть українські комуністи, коли вони не годять ся з правительством, є виняті знід права, не мають ані свободи слова” і т. д.

Чи так воно справді маєт ся, ми покличемося на того самого Кліма Поліщука, який описує в “Волі України” перший процес сего поетичного бандита. З приводу арештованія Чупринки в літі 1919 р., після ліквідації його банди, було його привезено до Києва і віддано під суд ревтрибуналу.

НА ЧОРНІМ КОНТИНЕНТІ.

(Панафриканський рух.)

Боротьба угнетених національностей Азії за їх освободженє найіва відгук між народами чорної раси, які заселяють Америку і Африку. Як звісно, вітчизною чорноскірих вважаєт ся головні Африка, де чорна раса і досі майже зберігає всі свої первобітні особливости. Шож тичить ся американських Негрів, то вони після занесення невольництва (1865 р.) почали поволі нарівні з білими приспособовувати ся до індустріального розвитку і, в свою чергу, підпадали ксєсовому розсоєню, виділяючи свою, негритянську буржуазію і свій пролетаріат. Однак се не є се ознакою, що расові пересуди в Америці цілковито пережиті. Навпаки, конкуренція і інші чинники вітворюваних ся економічних відносин в Америці дєльше виховують згрідне відношенє американського “Єнки” до “нижньої раси” (Негрів) настільки, що “негритянське питанє” стоїть в Америці так само остро і супротиваєт ся часто такими самими програмами і ексцєсами, як свого часу “жидівське питанє” в царській Росії.

Ясно, що таке положенє не могло не викликати у Негрів свідомости необхідности організації і самооборони. Викликаний сїм рух старєт ся вийти поза границі Злучених Держав Північної Америки, поширити ся в “панафриканський рух” і захопити весь чорний континент Африки. На чолі сего руху стала, головним образом, негритянська буржуазія Америки, котра, не будучи признана рівною білому буржуазі, старєт ся злучити доволє себе весь чорний континент, щоби, опираючись на него, завовати собі відповідний престиж і положенє, рівне з білими. В сїм своїм стремленні американські Негри не могли не виступити отверто проти європейського імперіалізму, поневоленого, як відомо, всю Африку. Один з відомих лідєрів сего руху, Негр з Ямайки Маркус Гарвей, особливо настійливо веде кампанію проти панованя європейських імперіалістів в Африці. На одній з мітінгів, зібраних цїм негритянським населєням Америки, він заявив:

“Для 40 мільонів чорних житєлєв, заселяючих Африку, настав час не тільки запитати Англію, Францію, Бєльгію і Італію: “Чому ви тут?”, але і зробити їм предложєне звідтам забрати ся... Одна з найбільш кровавих війн єще перед нами. Коли Європа захоче сїлу привести до послуку Азії — се буде підходячий случай для чорної раси, щоби з оружем в руках відвоювати собі Африку”.

В однім із слїдуєчих своїх виступів він заявив: “Негри воювали на всіх фронтах за чужі інтереси. Ми научили ся убивати і умирати за свої власні інтереси... Так давайте ж краще умирати за свої власні інтереси”.

Можна припускати, що в особі Маркуса Гарвея виступає небезпечний революціонер і тому небезітересно, розумієть ся, зазначити, що сам Гарвей стоїть на чолі корабельно-го товариства “Блек Стар Лайн”, всі капітали котрого належать до Негрів.

Щоби зрозуміти такий настрій негритянської буржуазії, необхідно зазначити кольосальний прогрес, зроблений Неграми у всіх областях життя за послїдній час.

В хвилю ліквідації невольництва в Америці, в 1865 році, Негри майже не мали ніякого майна. Під теперішній час Негри мають на полудні (Америці) около 900.000 фармів і загальною около 100 мільонів акрів землі (440.000 кв. кілометрів) оброблюють Негри. З перелісу в 1910 р. видно, що зарєєстровані 5.200.000 Негрів дїють ся слїдуєчим способом: 2.900.000 — рільники, 1.100.000 — ріжні послуги, 425.000 — служачи в ріжких торговельно-промислових заведенях і при транспорції, 700.000 заняті при мануфактурних і фаб-

цивілізованими націями” і т. д.

Кінєць кінєцєв ухвалєно ряд розповіді про необхідність просвітної роботи серед чорноскірих, про санітарні справи і т. п.

Ясно, що остільки, оскільки сей зїзд не захоплював широких мас, а лише урядників і ставленників ріжких європейських правительств в кольоніях — він не міг мати іншого погляду.

Європейській дипломатії треба було завоволіти конгресом і вона се успішно виконала. Цікаво лише зазначити, що до отворєня конгресу, коли напрям його єще не був виснєдений, “Матєн” перестєрагаючи вказував, що “нема ріжницї між реванжистськими поглядами Німцєв, большевицькими революціонїйми планами в кольоніях і маючим відбутись зїздом чорноскірих”.

Але се зовсім не значить, що положенє в кольоніях не трївожить дипломатів. Англіїська дипломатія являєт ся, як відомо, сторонницею денєцтралізації і своєрідного “самовизначєня”. Одним з її послїдних “самовизначєних” кунштуків є проголошенє ілдкунного махера Фейсаля “королєм Ірака” (Месопотамії). Інше діло Французі. Вони — вороги денєцтралізму і сторонники повного і безосередного підданєня кольоній метрополії.

Але вєстєки і вони не можуть придумати єїлчас “реформ”, котрі номінально означали би, що находячі ся під опікою Франції чорноскіри беруть участь в правленні. В сїм відношенні дуже цікавий є проект, предложений членом французького парламенту Шарлем Бернадом.

Він доказує, що Франція має 37 мільонів населєня, яке є представлєне 610 послами і 307 сенаторами; Альжир має 5½ мільона населєня і є представлєний всего 6-ма послами і 3-ма сенаторами; інші кольонії з 44 мільонами населєня — взїті всі разом — мають всего 10 посад і 4 сенаторів. Таке положенє признаєт ся ними тепер не нормальним, бо воно знаєт до колє очі безправному і пробудуєчому ся населєню кольоній. І в шуканню виходу він питає:

“Щож, хїба дати всім кольоніям право вибирати послів на рівних правах з Французями? Але се було-б безумством, бо тоді чорноскіри мали би більшість в парламенті. Позволити-ж їм організувати парламенти у себе — значило би йти за англійським систємою, але не нашєю... Знаючи, потрібні інші шляхи”.

І ось посол Бернад предлає план утворєня спеціального “кольоніального парламенту”, в котрім засїдали-б представники всіх кольоній разом з представниками, назначеними французьким правительством. Сей парламент повинен бути виключно з дорадчими функціями, і всі його ухвали повинні наново розглядати ся і потвердувати ся французьким парламентом.

Як хитроумні не були-б всі ті “реформи”, маючи на цілі зєспокотити поневоленє расового населєня — ясно одно, що спокій буржуазії за цілїсть своєї кольоній остаточно нарушенє. Якими примірами можуть служити неперестєючі повстання в Азії (в Індії) і в північній Африці (єспанське Марокко, в котрім ведуть ся кроваві бої між Єспанцями і повставшим населєням), які мають свій відгук на всім притикаючим до них чорним континенті.

Сей всєрозстаючий революціонїй протєст не має нічого спільного з пустими фразами американських панафриканців, ні “благодієтєлями” послїднього єсеафриканського зїзду. Він тісно звязаний з національно-революціонїйним рухом, опхопившим Схід під впливом російської революції, і його лєвіна скорше чи пізніше зметє з свого шляху як “африканську зубатовину”, котру творили на бруксельським конгрєсі, так і власть її європейських відхочєтєлєв.

I. Трайнін.

Товариші! Відновляйте перредлату на “Укр. Роб. Вісти”.

Викритє комуністичної організації в Гельсінґфорсі.

В Гельсінґфорсі викрила поліція тайну комуністичну організацію. Арештовано 30 осіб.